

Till
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsnämnd

Underlag till förskolerapport 2026 för Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
2 Styrning och ledarskap	5
2.1 Bakgrund.....	5
2.2 Förutsättningar för rektorns pedagogiska ledarskap	5
2.2.1 Hur skapar stadsdelsförvaltningen förutsättningar för rektor som pedagogisk ledare?	5
2.2.2 Hur stärker stadsdelsförvaltningens organisation rektors pedagogiska ledarskap?.....	6
2.3 Insatser utifrån det socioekonomiska stödet	7
2.3.1 Följer stadsdelsförvaltningen upp hur den socioekonomiska ersättningen används? Om ja, beskriv uppföljningarnas slutsatser, det vill säga dess effekter?	7
2.4 Införande av infomentor i relation till det systematiska kvalitetsarbetet.....	7
2.4.1 Upplever ni att det förändrade arbetssättet i Infomentor har lett till ett ökat fokus på undervisningen i det systematiska kvalitetsarbetet? Om ja, beskriv hur.....	8
3 Nationell måluppfyllelse	9
3.1 Skolverkets och SPSM:s kvalitetsdialoger	9
3.1.1 Vilka delar i ert kvalitetsarbete kommer ni att fokusera på framåt utifrån kvalitetsdialogerna? Beskriv också varför ni lagt fokus på just dessa delar.	9
3.2 Barngrupper utan förskollärare	10
4 Förskolans kompensatoriska uppdrag	11
4.1 Utbildningsinsatser för att höja personalens kunskaper i svenska språket	11
4.1.1 Hur har ni arbetet med att stärka förskolans personals kompetens och kunskap i yrkesvenska under året?	11
4.2 Barns närvaro i förskolan.....	12
4.2.1 Hur har ni utvecklat ert arbete med närvarostatistik?	12
4.2.2 Har ni ändrat verksamheternas organisation utifrån den bild närvarostatistiken ger? Om ja, beskriv hur.	12
4.2.3 På vilket sätt används er närvarostatistik för att främja barns närvaro?	12
4.3 Frågor om Kompetensutveckling	13
4.3.1 Vilka utvecklingsområden som föranleder utbildningsinsatser har ni identifierat under året.....	13
4.3.2 Vilka identifierade utbildningsinsatser har genomförts?	14

1 Inledning

På uppdrag av kommunfullmäktige tas en årlig stadsövergripande rapport fram i syfte att på ett överskådligt och lättillgängligt sätt beskriva utvecklingen och kvaliteten i stadens förskolor oavsett regiform.

Rapportens innehåll fokuserar på:

- strategiskt viktiga områden på övergripande nivå
- kommunfullmäktiges budgetuppdrag för verksamhetsområdet förskola samt
- områden kopplade till förskolans nationella uppdrag

Stadsdelsnämnderna bidrar till rapportens innehåll med underlag kring frågeområden som berör den kommunala förskolan. Stadsdelsnämndernas underlag, tillsammans med andra relevanta underlag, ligger till grund för rapporten.

Frågeområden i årets anvisningar finns under rubrikerna:

- Styrning och ledarskap
- Nationell måluppfyllelse
- Förskolans kompensatoriska uppdrag

Stadsdelsnämndernas underlag lämnas i samband med tertiärrapport 2 via särskild rapport i ILS:n.

Under varje rubrik i anvisningarna anges bakgrund till det berörda området samt ett antal frågor inom varje område. Anvisningarna anger även hur svaren ska redovisas.

Underlaget kan komma att kompletteras med dialoger mellan förskoleförvaltningen och stadsdelsförvaltningar i de frågor där en fördjupad förståelse behövs för att få helhetsbild av det som skrivs fram.

2 Styrning och ledarskap

2.1 Bakgrund

Ledarskapets kvalitet är grundläggande för en välfungerande verksamhet och framgångsrik utveckling av verksamheten. Ledarskap och styrning handlar om att på olika sätt stärka förutsättningarna för verksamheten.

Frågorna handlar om det pedagogiska ledarskapets förutsättningar, om det socioekonomiska stödets användning samt hur införandet av Infomentor i relation till det systematiska kvalitetsarbetet.

2.2 Förutsättningar för rektorns pedagogiska ledarskap

Huvudmannen ansvarar för att ge rektorn förutsättningar att pedagogisk ledare. Som pedagogisk ledare och chef för förskollärare, barnskötare och annan personal vid förskoleenheten har rektorn det övergripande ansvaret för att utbildningen som helhet vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt genomförs i enlighet med de nationella målen. Att vara pedagogisk ledare innebär att i enlighet med läroplanen utveckla utbildningen. Det arbetet kräver till exempel resurser såsom avsatt tid eller stöd från huvudmannen. I det ingår vanligtvis även att huvudmannen tydliggör omfattningen av rektorns mandat, uppdrag och befogenheter.

2.2.1 Hur skapar stadsdelsförvaltningen förutsättningar för rektor som pedagogisk ledare?

De sju rektorerna inom stadsdelsområdet verkar i en relativt ny organisation. I samband med anpassningen till Stockholms stads chefsstruktur genomfördes en omfattande omorganisation under 2025. Resultat från underlag såsom medarbetarenkäten visar på en ökad nöjdhet inom organisationen. Samtidigt framhåller rektorerna att det fortsatt behövs tid för att organisationen och dess roller ska sätta sig och bli fullt ut etablerade i verksamheterna.

Mot denna bakgrund har stadsdelsförvaltningen under året prioriterat arbetet med att tydliggöra strukturer som skapar goda förutsättningar för rektorerna att utöva sitt pedagogiska ledarskap i enlighet med skollagens (2 kap. 9 §) intentioner. Arbetet har bland annat inneburit ett fortsatt fokus på att tydliggöra rektors uppdrag, mandat och ansvar genom övergripande styrning, dialog och uppföljning inom det systematiska kvalitetsarbetet.

Organisatoriska förutsättningar för rektorernas ledarskap har samtidigt stärkts genom en strävan efter rimliga chefsuppdrag i form av ett balanserat antal medarbetare per chef samt tillgång till stödjande funktioner såsom administrativt stöd, HR-stöd, ekonomistöd och verksamhetsutveckling. Som en del i detta har även insatser för ledningsgruppsutveckling genomförts (Ekan). Förvaltningen har därutöver arbetat aktivt för att prioritera rektors kärnuppdrag genom att skapa en bättre balans mellan administrativa uppgifter och utrymme för det pedagogiska ledarskapet.

Under året har en kommunikationsplan tagits fram i syfte att tydliggöra vilka

kommunikationsvägar som ska användas i olika typer av frågor. Tidigare har det funnits en otydlighet kring var olika frågor ska hanteras och kommuniceras. Den nya planen bidrar till ökad tydlighet och förväntas underlätta både informationsspridning och dialog.

Vidare har ett årshjul utvecklats för att skapa bättre framförhållning i verksamheten. Årshjulet ger rektorerna en översikt över kommande möten samt deras innehåll, vilket möjliggör en mer strukturerad planering och effektivare användning av tid.

Under året har rektorerna även fått ökad insyn i stadens system för integrerad ledning och styrning (ILS). Denna ökade insyn har skapat bättre möjligheter till delaktighet i styrprocesserna, vilket i sin tur stärker förutsättningarna för ett aktivt och välgrundat ledarskap. Gemensamma prioriteringar och mål inom stadsdelsområdet har bidragit till en tydlig riktning för utvecklingsarbetet och stärker likvärdigheten mellan enheterna. Rektorerna erbjuds också kontinuerlig kompetensutveckling kopplad till aktuella fokusområden i verksamhetsplanen, vilket ytterligare stärker deras pedagogiska ledarskap.

Utöver de strukturella insatser som genomförts har stadsdelsområdet under året valt att särskilt lyfta betydelsen av pedagogiska relationer som en gemensam utgångspunkt för förskolornas arbete, då det finns vetenskapligt stöd för att pedagogiska relationer av hög kvalitet är centrala för barns utveckling, lärande och välmående.

Som en del i detta arbete har samtliga medarbetare erbjudits en föreläsning av professor Sven Persson, med fokus på hur pedagogiska relationer kan utvecklas i förskolan och varför de utgör en grundläggande del av förskolans utbildning och undervisning. Att både medarbetare och chefer tagit del av föreläsningen har bidragit till att etablera en gemensam kunskapsbas, vilket underlättar rektorernas fortsatta ledarskap i verksamheterna.

2.2.2 Hur stärker stadsdelsförvaltningens organisation rektors pedagogiska ledarskap?

Under året har stadsdelsförvaltningens organisation stärkt rektors pedagogiska ledarskap genom att forum och nätverk för rektorer och biträdande rektorer har skapats i syfte att främja kollegialt lärande, erfarenhetsutbyte och gemensam utveckling. Därutöver har biträdande rektorer, som i den nya organisationen har en nära och mer operativ roll i ledningen, erbjudits särskilda nätverk med fokus på hur arbetet med pedagogiska relationer kan utvecklas och fördjupas i praktiken.

Specialistkompetenser, såsom verksamhetsutvecklare och strateger med goda kunskaper inom sina respektive områden, utgör ett stöd i utvecklingsprocesser och i det systematiska kvalitetsarbetet, vilket bidrar till att stärka rektorernas förutsättningar att leda utbildningen.

Förvaltningen genomför även regelbunden uppföljning av verksamheternas resultat samt verksamhetsbesök för att synliggöra behov, skapa samsyn och ge stöd i analys- och utvecklingsarbete, vilket ytterligare stärker rektorernas pedagogiska ledarskap.

2.3 Insatser utifrån det socioekonomiska stödet

Kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens olika förutsättningar och behov. Samtliga huvudmän fördelar resurser till utbildningen i förskolan och rektorn ansvarar för att fördela resurser inom en förskoleenhet efter barnens olika förutsättningar och behov.

Förskolans utbildning behöver utformas på olika sätt vilket gör att resursfördelningen blir olika för olika förskolor. För att skapa en förskola med utjämnande socioekonomiska effekter är det viktigt att vid resursfördelningen beakta de socioekonomiska förhållanden som barnen lever i. För barn som lever i socioekonomiskt utsatta miljöer kan till exempel barngruppens storlek, personalens utbildningsnivå och personalens språkkunskaper vara extra viktiga.

2.3.1 Följer stadsdelsförvaltningen upp hur den socioekonomiska ersättningen används? Om ja, beskriv uppföljningarnas slutsatser, det vill säga dess effekter?

Stadsdelsförvaltningen har under året påbörjat ett utvecklingsarbete för att stärka uppföljningen och skapa en mer träffsäker fördelning av resurser utifrån socioekonomiska förutsättningar. Arbetet syftar till att öka likvärdigheten mellan olika förskolor och säkerställa att resurser i högre grad möter verksamheternas olika behov.

Som en del i detta arbete pågår en översyn av hur delar av resurserna kan fördelas utifrån ett socioekonomiskt index. Förvaltningen samverkar med Sweco för att ta fram relevanta nyckeltal och analysunderlag samt med ekonomiavdelningen för att utveckla en modell för en mer systematisk och behovsbaserad resursfördelning. Parallellt med detta ses även möjligheterna över att fördela andra typer av resurser från stadsdelsnivå, såsom riktade utbildningsinsatser och handledning. Genom att kombinera ekonomiska resurser med kompetensstärkande insatser skapas bättre förutsättningar för likvärdighet.

Arbetet befinner sig i ett uppbyggnadsskede, men utgör ett viktigt steg i att långsiktigt kunna följa upp och utveckla hur den socioekonomiska ersättningen används i syfte att stärka kvalitet och likvärdighet i förskolan. I och med att arbetet nyligen påbörjats är det än så länge för tidigt att uttala sig om slutsatser och effekter av initierade arbetsmetoder. Framöver kommer detta arbete komplettera dagens modell som innebär att rektorerna ansöker om verksamhetsstöd i form av ekonomiskt tilläggsbelopp via stödenheten som fördelar medel utifrån behov som framkommer via ansökningarna och i samband med terminsvisa barnhälsokonferenser.

2.4 Införande av infomentor i relation till det systematiska kvalitetsarbetet

Infomentor infördes i Stockholms stads kommunala skolor inför höstterminen 2024 som ersättare för den tidigare Skolplattformen. För pedagoger och personal fungerar Infomentor som ett digitalt stöd för dokumentation och elevkommunikation.

2.4.1 Upplever ni att det förändrade arbetssättet i Infomentor har lett till ett ökat fokus på undervisningen i det systematiska kvalitetsarbetet? Om ja, beskriv hur.

Införandet av Infomentor i stadsdelsområdet föregicks av en omfattande kartläggning som genomfördes i en arbetsgrupp bestående av förskollärare, pedagogisk utvecklare, biträdande rektorer samt en rektor. Syftet med kartläggningen var att få en samlad bild av tidigare arbetssätt och dess betydelse för den undervisning som erbjöds barn.

Kartläggningen visade att arbetet med lärloggar i det tidigare systemet, Skolplattformen, var tidskrävande. Samtidigt uttryckte deltagarna i arbetsgruppen att lärloggarna i mycket begränsad utsträckning bidrog till att undervisningen utvecklades. Systemet bidrog istället till att förskollärarna fick lägga mycket tid på systemet, och att systemet med lärloggar därmed bidrog till att tillfällena till undervisning uteblev. Resultatet från kartläggningen har varit vägledande i utformningen av arbetet med lärloggar i det nya systemet. Rapporten som kartläggningen resulterad i bifogas som bilaga 1.

I samband med införandet av Infomentor har stadsdelsområdet reviderat sin publiceringspolicy. Den uppdaterade policyn bygger på en mer restriktiv hållning till publicering och dokumentation i systemet. Detta grundar sig i en samlad bedömning av den tid som publiceringsarbetet kräver i förhållande till den begränsade betydelse som lärloggarna bedöms ha haft för barns utveckling och lärande.

Införandet av Infomentor har därmed bidragit till att frigöra tid i verksamheten. Detta har skapat bättre förutsättningar för pedagogerna att vara närvarande i undervisningen och att i högre grad fokusera på dess genomförande och utveckling.

3 Nationell måluppfyllelse

Enligt skollagen ska förskolan säkerställa en trygg, likvärdig utbildning med hög pedagogisk kvalitet för alla barn.

Frågorna handlar om Skolverkets och SPSM:s kvalitetsdialoger samt antal förskollärare i barngrupper.

3.1 Skolverkets och SPSM:s kvalitetsdialoger

Skolverket och SPSM har genomfört kvalitetsdialoger med Stadsdelsförvaltningarna och Förskoleförvaltningen. Syftet med dialogerna är att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet vilket ska leda till ökad kvalitet och likvärdighet i skola och förskola. Dialogerna utgår från områdena likvärdighet, kvalitet samt barns utveckling och lärande och frågor.

3.1.1 Vilka delar i ert kvalitetsarbete kommer ni att fokusera på framåt utifrån kvalitetsdialogerna? Beskriv också varför ni lagt fokus på just dessa delar.

Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) publicerade under 2023 ett nationellt kvalitetssystem (NKS) för samtliga skolformer. Inom stadsdelsområdet har det systematiska kvalitetsarbetet under flera år utgått från de delmål som genom NKS identifierats som centrala för att utveckla en hög kvalitet i förskolans verksamheter. Det finns därmed en god kännedom om NKS inom stadsdelsområdet, och delmålen har dessutom vid flertalet tillfällen bearbetats tillsammans med förskolans rektorer i syfte att utveckla lokala indikatorer i enlighet med systemets intentioner.

Under senare år har NKS varit föremål för kritik, vilket bland annat framgår av Riksrevisionens rapport; RiR 2025:15 *”Likvärdighet i förskolan – statens stöd, uppföljning och tillsyn”*. Kritiken har främst gällt otydligheten som finns avseende nationella indikatorer för förskolan samt att NKS inte utgår från vetenskaplig grund. Även genom SOU 2026:37 *”Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola”* framkommer behovet av nationellt framtagna kvalitetsindikatorer för förskolan i syfte att främja likvärdighet. Denna samlade bild har beaktats inom stadsdelsområdet, då kritiken kan komma att påverka NKS framöver.

Mot bakgrund av ovanstående har kvalitetsdialogerna med Skolverket och SPSM främst betraktats som en möjlighet till erfarenhetsutbyte och gemensam dialog kring kvalitetsfrågor tillsammans med rektorer, strateger och skolchefer från andra stadsdelsområden. Dialogerna har inte inneburit någon omedelbar förändring av inriktningen i stadsdelsområdets arbete. Däremot har de tydliggjort behovet av fortsatt samverkan och erfarenhetsutbyte mellan stadsdelsområden i frågor som rör kvalitet.

Vidare har dialogerna bidragit till att rektorerna fått en fördjupad förståelse för hur systemet med framgångsfaktorer är uppbyggt. Stadsdelsområdet avser på sikt att inkludera indikatorer för uppföljning av processkvalitet, i enlighet med de resultat som förväntas framkomma av det stadsövergripande projektet *”Följa förskola”*.

3.2 Barngrupper utan förskollärare

Förskoleförvaltningen har under flera år följt upp antalet barngrupper som saknar legitimerade förskollärare.

Med antal barngrupper avses, i enlighet med Skolverkets definition, den konstellation som barn vistas i större delen av dagen.

Enligt *Skollagen* 2 kap. 13, 15 §§ ska en legitimerad förskollärare ansvara för den undervisning som han eller hon bedriver.

Mätdatum är tertialrapport 2, uppgifter kan hämtas via beräkningsmodellen.

Tabell 1.1

	2026 (halvår)
Antal barngrupper totalt	307
Antal barngrupper som saknade legitimerad förskollärare	3

4 Förskolans kompensatoriska uppdrag

4.1 Utbildningsinsatser för att höja personalens kunskaper i svenska språket

Personalen i förskolan behöver ha tillräckliga kunskaper för att kunna samtala, läsa högt och introducera nya ord och begrepp för barnen på ett rikt och nyanserat sätt så att bestämmelserna i läroplanen uppfylls.

Under åren har flera utbildningsinsatser för att höja personalens kunskaper i svenska språket har genomförts i alla stadsdelar.

Under 2026 genomför Revisionskontoret i Stockholms stad en revision av förskolepersonalens kompetens och kunskapsnivå i svenska språket.

4.1.1 Hur har ni arbetet med att stärka förskolans personals kompetens och kunskap i yrkesvenska under året?

Under året har stadsdelsförvaltningen arbetat med att stärka medarbetarnas kompetens i yrkesvenska genom att integrera språkutveckling i det systematiska kvalitetsarbetet. Arbetet har bland annat inneburit att frågor om språkanvändning och språklig utveckling regelbundet lyfts i arbetslagens reflektioner och uppföljningar, vilket har bidragit till en ökad medvetenhet om språkets betydelse i det dagliga pedagogiska arbetet. En viktig del av utvecklingsarbetet har varit att använda kollegialt lärande som metod. Genom att skapa strukturer som ger medarbetare möjlighet att samtala om och utveckla sitt yrkesspråk i vardagen har språkutvecklingen integrerats i den praktiska verksamheten. På så sätt har förutsättningar skapats för ett kontinuerligt lärande där språkutveckling sker i nära samspel med undervisning och omsorg. Arbetssättet bygger till stor del vidare på den utbildning i yrkesvenska för förskolans medarbetare som tidigare genomförts av Hermods. Eftersom utbildningen även omfattade chefer och kollegor till de medarbetare som behövde stärka sina kunskaper i svenska, har flera av de metoder och arbetssätt som då introducerades kunnat leva vidare i verksamheterna även under perioder då stadsdelsområdet inte haft medarbetare som deltagit i utbildningsinsatsen.

Cheferna har haft en central roll i arbetet genom att identifiera behov av språkutveckling inom sina enheter samt följa upp genomförda insatser. Genom ett närvarande ledarskap och en systematisk uppföljning har förutsättningar skapats för att anpassa insatserna utifrån verksamheternas olika behov och förutsättningar. Parallellt pågår en inventering av behovet av fortsatta utvecklingsinsatser. I detta arbete följer stadsdelsförvaltningen utvecklingen av de förslag som framkommit genom SOU 2026:37 *Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola*. Utredningen föreslår bland annat att skollagen ska tydliggöra språklagens skrivningar i relation till skolväsendet samt att vissa justeringar görs i styrdokumentens skrivningar om modersmål. Förslaget innebär att förskolan ska lägga särskild vikt vid att alla barn ges förutsättningar att lära sig, utveckla och använda svenska, och att barn med annat modersmål än svenska därutöver ska ges möjlighet att utveckla sitt modersmål. Det kan förstås som en förskjutning jämfört med nuvarande skrivning.

Stadsdelsförvaltningen avvaktar den fortsatta hanteringen av utredningens förslag och bedömer att framtida insatser för att utveckla medarbetares yrkessvenska med fördel kan samordnas på stadsövergripande nivå genom förskoleförvaltningen.

Tabell 1.2

Fråga	2024	2025	2026
Antal medarbetare som av rektor har bedömts behöva kompetensutveckling i svenska, totalt för stadsdelsområdet	67	Under 2025 genomfördes en betydande omorganisation av stadsdelsområdets förskolor, vilket är orsak till att sifferunderlag för detta år saknas	58
Antal medarbetare som har genomfört någon form av kompetensutveckling inom svenska	13		

4.2 Barns närvaro i förskolan

I rapporten Förskola i Stockholm 2025 beskrevs hur stadsdelsförvaltningarna börjat använda sig av den statistik som finns att tillgå genom närvarosystemet Tempus.

4.2.1 Hur har ni utvecklat ert arbete med närvarostatistik?

Införandet av Tempus närvarostatistik har bidragit till att vi numera har en mer tillförlitlig bild av hur stora barngrupperna är under olika veckodagar och tider. Underlaget används för att nyansera den siffra av barngruppernas storlek som rapporteras in i samband med tertialuppföljningar och verksamhetsberättelse, samt som underlag för viss planering. Statistiken har bidragit till att nyansera bilden av barns närvaro och verksamheternas förutsättningar. Även om statistiken än så länge främst används som komplement till beräkningsmodellens underlag så har den skapat ett ökat fokus på vikten av att ha en bred palett av underlag för planering och uppföljning.

4.2.2 Har ni ändrat verksamheternas organisation utifrån den bild närvarostatistiken ger? Om ja, beskriv hur.

Under 2026 har tempus närvarosystem bidragit till att vi numera har tillgång till underlag som på sikt kan användas för organisatoriska förändringar på huvudmannanivå. En förändring som kommer sjösättas till hösten är att samtliga pedagoger, med hjälp av systemet, ska närvaroregistrera sig och att scheman ska presenteras på ett sätt som synliggör pedagogernas tid i barngrupp. Även arbete med att lägga in vikarier för att få mer rättvisande bild av antal barn per pedagog pågår, och då frågan är av stort intresse för de fackliga organisationerna så återkommer den frekvent i dialoger och samverkansforum, såsom exempelvis SVG.

4.2.3 På vilket sätt används er närvarostatistik för att främja barns närvaro?

Underlagen som tas fram med hjälp av Tempus närvarosystem kan på sikt användas för att främja barns närvaro i förskolan, men innan det är möjligt behöver stadsdelsförvaltningen ta

fram en definition av vad som kan betraktas som problematisk frånvaro. Under året har frågan varit föremål för diskussion tillsammans med representanter från stadsdelsområdets grundskolor, då det setts som värdefullt att få in även grundskolornas perspektiv. Stadsdelsförvaltningen följer därutöver den stadsövergripande forskningsarbete som pågår i samverkan med Stockholms universitet gällande barns närvaro i förskolan, och i fortsatt arbete kommer resultat och slutsatser från den studien vara vägledande för stadsdelsförvaltningens fortsatta arbete. För närvarande pågår även en inventering på stadsdelsområdets förskoleenheter av rutiner som finns kopplade till barns frånvaro. Arbetet kommer bidra till ökad likvärdighet och på sikt resultera i ett gemensamt ställningstagande kopplat till barns frånvaro.

4.3 Frågor om Kompetensutveckling

Huvudmannen ska fortlöpande analysera personalens kompetensutvecklingsbehov. De behov som identifieras i utbildningen ska utgöra utgångspunkten för vilken kompetensutveckling som prioriteras. Huvudmannen behöver därför ge rektorn möjlighet till sådana organisatoriska förutsättningar som är nödvändiga för att rektorn ska kunna genomföra systematiska uppföljningar och analyser av utbildningen.

4.3.1 Vilka utvecklingsområden som föranleder utbildningsinsatser har ni identifierat under året

Denna fråga berör delvis den inledande frågan om vilka förutsättningar huvudmannen skapar för rektor att leda verksamheten. Fortbildningsinsatser som utgår från de behov som identifieras genom det systematiska kvalitetsarbetet utgör en central del av dessa förutsättningar, i enlighet med skollagens skrivningar. Viss överlappning kan därför förekomma mellan detta svar och tidigare svar, särskilt avseende pedagogiska relationer.

Den reviderade läroplanen för förskolan (Skolverket, 2018, reviderad 2025) tydliggör att förskolans utbildning ska vila på vetenskaplig grund. Förskollärare som ansvarar för undervisningens genomförande behöver därför ha kunskaper som gör att de kan värdera resultat från enskilda forskningsstudier för att därigenom kunna välja ändamålsenliga arbetssätt utifrån vetenskapligt stöd i olika undervisningssituationer. Inom stadsdelsområdet pågår flera praktiktäna och kollaborativa forskningsinsatser där förskollärare samverkar med forskare från Södertörns högskola. Arbetet bedrivs bland annat inom forskningscirkel och praktiktäna forskningsprojekt. Pågående samarbeten omfattar områden som skriftlig digital dokumentation (lärlögar), rörelse, lek och jämställdhet, synliggörande av nationella minoriteters kulturer i lärmiljöer samt förskollärares agerande i samband med dokumentation. Därutöver bedrivs ett samarbete med fokus på att främja barns intag av grönsaker i samband med måltider. Utöver att dessa samarbeten utvecklar förskoleverksamheterna och genom vetenskapliga artiklar utgör bidrag inom det didaktiska forskningsfältet så ger det också förskollärarna goda insikter i forskningens möjligheter och begränsningar, vilket i sin tur är en viktig komponent för att utveckla god forskningslitteracitet. Framöver behöver arbetet utvecklas utifrån en likvärdighetsaspekt då alla barn ska ges möjlighet till en utbildning som vilar på vetenskaplig grund. För att det ska bli möjligt behöver kompetensutveckling inom

området fortgå och även riktas mot en bredare målgrupp. Som ett första led i det arbetet planeras för en fortbildningsdag i december där både Stockholms universitet och Södertörns högskola deltar. Utöver detta kan Skolverkets skrift "*Att ställa frågor och söka svar*" utgöra grund för vidare diskussioner gällande vetenskaplig grund.

Inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete har det identifierats ett behov av att utveckla förskolornas arbete med att hantera kränkingsärenden där vuxna kränker barn. Mot denna bakgrund planeras ett tvåårigt samarbete med forskare från Södertörns högskola, under förutsättning att erforderlig finansiering beviljas. Därutöver fortsätter förskoleavdelningen att utveckla samverkan med stadsdelsområdets socialtjänst inom ramen för nya Socialtjänstlagen (SoL).

Förskoleavdelningen har även bjudit in Christian Eidevald, gästprofessor vid Södertörns högskola, för dialog med biträdande rektorer kring rapporten *Att skärpa den pedagogiska blicken*, som tagits fram i samarbete med Stockholms stad. I likhet med tidigare forskning, bland annat av professor Sven Persson, betonas interaktionens betydelse för undervisningens kvalitet. Ett flertal såväl nationella som internationella studier visar att kvaliteten i interaktionen mellan pedagoger och barn är en avgörande faktor för verksamhetens kvalitet. Mot denna bakgrund kommer arbetet med pedagogiska relationer att fortsätta och vidareutvecklas och Sven Persson kommer framöver att medverka i en flerårig kompetensutvecklingsinsats inom stadsdelsområdet.

Det systematiska kvalitetsarbetet har också synliggjort ett behov av att stärka arbetet med att främja, skydda och synliggöra de nationella minoriteternas språk och kulturer i förskolan. Detta område är reglerat i såväl språklagen som lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt genom skollagen, vilket medför att stärkt kompetens är angelägen. Mot denna bakgrund har fortbildningsinsatser inom området erbjudits rektorer och andra ledningsfunktioner under våren 2026.

Vidare har behov av ökad kunskap inom STEM-området (science, technology, engineering and mathematics) identifierats, inte minst mot bakgrund av den nationella STEM-strategi som regeringen presenterade 2025, där förskolans roll särskilt betonas. En kartläggning genomförd inom stadsdelsområdet under 2025 visar att fortbildningsinsatser inom området är angeläget då begreppet (STEM) som sådant är relativt okänt. Insatser planeras därför för att stärka förståelsen för hur STEM kan integreras i förskolans undervisning. Dialog förs med forskare från Stockholms universitet, och en ansökan om forskningssamarbete har lämnats in till Skolforskningsinstitutet. Därutöver har samtliga ledningsfunktioner erbjudits fortbildning i form av en digital föreläsning inom området.

4.3.2 Vilka identifierade utbildningsinsatser har genomförts?

Under 2026 har följande utbildningsinsatser genomförts baserat på behov som framkommit genom det systematiska kvalitetsarbetet.

- Utbildningsinsats för samtliga medarbetare gällande pedagogiska relationer och varför dessa relationer är betydelsefulla för barns utveckling, lärande och välmående.

- Utbildningsinsats kopplat till det lagrum som reglerar förskolans verksamhet i förhållande till de nationella minoriteterna
- Utbildningsinsats kopplad till Stockholms stads nya program "Barns rätt till kultur"
- Utbildningsinsats kopplad till stadsdelsförvaltningens pedagogiska kartläggningsverktyg
- Utbildningsinsats kopplat till hur de nationella minoriteterna kan synliggöras i förskolornas lärmiljöer
- Utbildningsinsats kopplat till införandet av Infomentor
- Utbildningsinsats för att skapa vidgad kunskap om SIP och förskolans möjligheter att initiera en SIP
- Utbildningsinsats i form av digital föreläsning kring förskolans arbete med STE(a)M
- Utbildningsinsats i form av nätverk för biträdande rektorer som syftar till att genom kollegiala diskussioner utveckla ett operativt ledarskap med utgång i de pedagogiska relationerna
- Utbildningsinsats för förskollärare och barnskötare kopplat till utbildning och undervisning för flerspråkiga barn.
- HBTQ-diplomering